

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์ หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/48

วันที่ 29 – 30 เมษายน 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 62 คน

จาก อบต.ดงมหาวัน อ.เวียงเชียงรุ้ง จ.เชียงราย

นายปิติธรรม จิตติมนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ
สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

กล่าวต้อนรับผู้เข้าอบรม ซึ่งประกอบไปด้วย
ปลัดอำเภอ ผู้แทนจากส่วนราชการของอำเภอ
ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกเทศบาลตำบล กำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนจากองค์การบริหารส่วน
ตำบลศรีดอยมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ที่
ได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การ
ประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ ทั้งเรื่องจาก
ประสบการณ์ตามศาสตร์พระราชา การเข้าใจ เข้าถึง
พัฒนา

นอกจากนี้ยังได้ทำความเข้าใจกับผู้เข้า
อบรมถึงประเด็นในการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย
แนวทางการดำเนินการกิจกรรมพัฒนาทางเลือก

จากฐานเรียนรู้ 4 ฐาน ได้แก่ ฐานการพัฒนาแหล่งน้ำ
ฐานเรียนรู้พัฒนาอาชีพทางด้านเกษตรทั้งพืชระยะสั้น
ระยะยาวและฐานการเรียนรู้ด้านปศุสัตว์ รวมทั้งการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชาวบ้านที่มีประสบการณ์
เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดและการได้รับโอกาสจน
สามารถเลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ในที่สุด

สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วม
ร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำไปปรับใช้ใน
พื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อ พัฒนา
คุณภาพชีวิต และแก้ปัญหาของชุมชน โดยให้ชุมชน
เป็นแกนหลักในการดำเนินงาน ในการมีส่วนร่วมของ
ชุมชน จะมีองค์ประกอบที่สำคัญ ประกอบด้วย ผู้นำ
ท้องถิ่น ท้องที่ ประชาชนและการสนับสนุนจาก
หน่วยงานภาครัฐร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวในการพัฒนา
หมู่บ้านชุมชนที่ใช้ศาสตร์พระราชา และการพัฒนา
ทางเลือกเป็นหลักการแนวทางการพัฒนาให้เกิด
ความยั่งยืนต่อไป

หลักการพัฒนาทางเลือก ในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ 1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้ 2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด นั่นคือ สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงิน และพึ่งพาตนเองได้ 3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ โดยโครงการร้อยใจรักษ์ ได้มีการสำรวจข้อมูลจริง พร้อมทั้ง การคืนข้อมูล ให้ชาวบ้านรู้ปัญหาของตนเอง และ 4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้ อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1

การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำ โดยใช้อ่างพวงซอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงาน การทำงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : พื้นที่รับน้ำ ใช้ในการเกษตรได้ประมาณกี่ไร่

ตอบ : ประมาณ 20 – 25 ไร่

ถาม : อ่างพวงซอยซีเมนต์ ถ้าปริมาณน้ำในบ่อแห้ง บ่อจะแตกหรือไม่

ตอบ : หากขาดน้ำในบ่อ หรือน้ำแห้งเป็นระยะเวลานาน อาจก่อให้เกิดรอยร้าวหรือแห้งแตกได้

ถาม : น้ำที่อยู่ในบ่อสาธิตนี้ มีแหล่งน้ำมาจากที่ใด

ตอบ : แหล่งน้ำมาจากลำห้วย ข้างหมู่บ้านห้วยसान

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้าน และสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่านุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และ ที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อ ผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ต้นพันธุ์มะม่วง เพื่อต่อกิ่ง เป็นสายพันธุ์อะไร

ตอบ : พันธุ์ตลับนาคน เนื่องจากมีรากที่แข็งแรง โตเร็ว และมีภูมิต้านทานโรคดี เมื่อระยะเวลาเสียบกิ่ง จะใช้ระยะเวลาประมาณ 2-3 ปี

ถาม : มีวิธีการ หรือข้อเสนอแนะใน การขนส่งยอดมะม่วงหรือไม่

ตอบ : เมื่อตัดข้อประมาณ 1 นิ้ว สามารถเก็บไว้ในที่เย็น สามารถเก็บได้ประมาณ 1 อาทิตย์ ซึ่งสามารถทำการย้าย หรือ ขนส่งได้

ถาม : ผลผลิตกาแฟ เกษตรกรสามารถนำ ผลผลิตขายที่แหล่งใดได้บ้าง

ตอบ : ในส่วนของผลผลิตของชุมชน จะมีโรงรับซื้อ ในโครงการเองซึ่งจะรับซื้อในราคาตลาด เพื่อให้ชาวบ้านประหยัดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง

ถาม : การปลูกมะม่วง มีข้อแนะนำในการปลูก กล้า ระยะความถี่ ประมาณกี่เมตร

ตอบ : ข้อแนะนำให้ปลูกในระยะ 5×5 เมตร เพื่อเพิ่มระยะการดูดซึมของราก

ฐานการเรียนรู้ที่ 3

ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น

(1 ไร่ 1 แสน)

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโต้เป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม /ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 1,000 กิโลกรัม /ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร 1 ไร่ 1 แสน (เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการห่มดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้นระยะยาว และการทำปศุสัตว์)

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : วัสดุที่ต้องเตรียมในการเพาะเชื้อ สารชีวภัณฑ์ได้แก่อะไรบ้าง

ตอบ : ประกอบด้วย ถูร้อน ปากขวด ถูกระดาษ และซีฟ้าย

ถาม : วิธีการโดยคร่าว ของการเพาะเชื้อสารชีวภัณฑ์ มีขั้นตอนเป็นอย่างไร

ตอบ : วิธีการ เริ่มจากการผสมข้าวสารและข้าวเปลือกในอัตราส่วน 10:1 จากนั้นแช่ข้าวไว้ค้างคืน แล้วจึงนำมาพอกทิ้งไว้ให้สะเด็ดน้ำ 1 ชั่วโมง จากนั้นบรรจุใส่ถุงละ 3.5 กรัม แล้วจึงปิดปากขวดด้วยซีฟ้าย และทิ้ง 4 ชั่วโมง แล้วจึงเอามาพอกให้เย็น จากนั้นจึงหิ้วห่อเชื้อไตรโคเดมา ปริมาณ 1 กรัมลงในถุง

ถาม : การเก็บรักษา ห่อเชื้อชีวภัณฑ์ มีอายุการเก็บรักษาก่อนการใช้งานนานเท่าใด

ตอบ : ประมาณ 5-6 เดือน หลังจากการเพาะเชื้อ ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับวิธีการเก็บรักษา ไม่ให้เชื้ออื่นปนเปื้อนอีกด้วย

ถาม : ห่อเชื้อสารชีวภัณฑ์ 1 ถุง ใช้ได้ประมาณกี่รอบ

ตอบ : ประมาณ 1-2 รอบ ซึ่งประสิทธิภาพการใช้งานจะขึ้นอยู่กับความเข้มข้น และความเจือจางของสารชีวภัณฑ์อีกด้วย

ถาม : วิธีการใช้งานของห่อเชื้อชีวภัณฑ์ เป็นอย่างไร

ตอบ : ใช้สารชีวภัณฑ์อย่างสม่ำเสมอ อาทิ ตีไล่ 1 ครั้ง ปริมาณการใช้คือ ห่อเชื้อ 1 ถุง ต่อน้ำ 40 ลิตร

ฐานการเรียนรู้ที่ 4

การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปุ๋ยสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีนให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : เปิดไข่ สายพันธุ์อะไร

ตอบ : พันธุ์กากีแคมเบล

ถาม : เปิด ไข่ สายพันธุ์นี้ มีข้อควรระวังหรือข้อแนะนำในการเลี้ยงหรือไม่

ตอบ : ข้อควรระวัง เปิดพันธุ์นี้หากละลาย จะไข่ทิ้งไว้ในน้ำ จึงควรสังเกตการวางไข่ทุกครั้ง

ถาม : สามารถนำแม่พันธุ์ได้จากที่ใด

ตอบ : สามารถ สืบค้นหาช่องทางการขายได้ ในอินเทอร์เน็ต ซึ่งในปัจจุบันมีแหล่งค้า แม่พันธุ์ ทั่วประเทศแล้ว

ถาม : อัตราการให้ไข่ของเป็ดไข่สายพันธุ์นี้ สามารถออกไข่ได้สูงสุด ปีละกี่ฟอง

ตอบ : ประมาณ 240 ฟอง/ปี

ถาม : การเลี้ยงเป็ดไข่ ต้อง ให้อาหารเม็ด ร่วมด้วยหรือไม่ หรือให้เพียงเฉพาะผัก/ผลไม้ เท่านั้น

ตอบ : ให้อาหารเม็ด ร่วมกับการให้อาหารลดต้นทุนเพิ่มเติมในบางครั้ง เนื่องจาก ไข่ต้องการสารอาหารสูง เพื่อใช้ในการออกไข่ของเป็ด

ถาม : โครงการพันธุ์สัตว์ มีการติดตาม หรือการประเมินผลอย่างไร

ตอบ : สำหรับการเข้าร่วมกองทุนพันธุ์สัตว์ เราจะให้ชาวบ้านคืนพันธุ์สัตว์ตามเงื่อนไขที่กำหนด ทั้งนี้จะมีทีมอาสาปศุสัตว์เคลื่อนที่เข้าไปติดตามผลและประเมินผลการเลี้ยงในชุมชน

ถาม : การฉีดวัคซีนอหิวา ตกโรคในสัตว์ จะต้องฉีดซ้ำทุกๆกี่เดือน

ตอบ : สามารถฉีดได้ 3 เดือน ต่อ 1 ครั้ง

แลกเปลี่ยนประสบการณ์ กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี : เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ขอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดีตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายสมบุรณ์ : ดิฉันเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่ อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็ กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้าง เหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ๆ เพื่อนรอบ ข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้าง ให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยน

ประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : คุณรสนี้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างไร

ตอบ : ตัวดิฉันไม่ได้อยู่ในกลุ่มผู้ค้าหรือผู้เสพ แต่ ได้รับผลประโยชน์ในทางอ้อม

ถาม : ท่านมีข้อแนะนำหรือข้อคิด ในการป้องกัน ไม่ให้ผู้อื่นเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างไร

ตอบ : การพูดคุยและเข้าใจถึงปัญหาของผู้เสพ ให้ ข้อคิดและข้อแนะนำถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด ที่สำคัญทำให้เขาเห็นถึงโอกาสที่เราได้รับจากการ เปลี่ยนแปลงตัวเอง ทั้งทำตัวเป็นแบบอย่างของการ ปรับตัวให้สามารถอยู่ได้อย่างพอเพียง

ถาม : อดีตที่เคยอยู่สุขสบาย แล้วเมื่อเปรียบเทียบกับ การเป็นอยู่ของปัจจุบัน อันไหนสบายกว่า

ตอบ : อดีตสบายกายแต่ไม่สบายใจ ปัจจุบันเรา สบายใจ และรู้สึกว่ามันมีคุณค่า และมีความสุข มากกว่า

ถาม : ท่านแนะนำแนวทางป้องกันยาเสพติดอย่าง ครบวงจร พร้อมทั้งมีวิธีการรักษาผู้ป่วยจากการเสพ อย่างไร

ตอบ : การเลิกมันง่าย แต่แนวทางป้องกันที่ไม่ให้

กลับไปเสพอีกนั้นเป็นเรื่องยาก

1. ต้องใช้ใจแล่งใจ
2. ให้คุณค่าแก่ตัวเอง จนเขารู้สึกถึงคุณค่าในตัวเอง
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ้องต้องเอาจริงเอาจังกับการ แก้ไขปัญหา

ถาม : เรื่องของอิทธิพลในอดีต และปัจจุบันท่านยัง ไว้วางใจราชการหรือไม่ และในอดีตท่านได้ขาย หรือไม่

ตอบ : ผู้ค้าเป็นกลุ่มของผู้มี อิทธิพล หากใครคิด ต่อต้านคนนั้นก็อาจหายสาบสูญจึงไม่มีผู้ต่อต้าน อดีตเราหวาดระแวงกับหน่วยงานราชการจริง เป็น กลัวถูกจับ ปัจจุบันได้ร่วมกันพัฒนาจึงได้มีความสนท สนมเป็นมิตรที่ต่อกัน

และแหล่งการผลิตจากที่ทราบในเบื้องต้น คือ แหล่ง อยู่ที่บ้าน แต่ก็ไม่มีการสามารถเข้าถึง แหล่งการผลิต ได้ ในส่วนของการค้าขายนั้น หากต้องการ สั่งตาม รายการจะมีคนลำเลียงมาส่ง โดยจะแจ้งจุดนัดรับที่ ชายแดน

บทบาทของภาคราชการ กับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านบ้านเมืองงามได้ และ นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่เมาะ ได้เกริ่น นำโครงการร้อยใจรักษ์ และได้บรรยายถึงความ เป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมี ปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับ รุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมี หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วน ราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมเป็น จำนวนมากและได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือ ในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการ ร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้าน ห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการ ดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการ พัฒนา โครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน

ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษา พื้นที่ สํารวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้ รวบรวมข้อมูล แล้วคืน ข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัด กระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการ แก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการ

ประชาคมได้มีหลายหน่วยงานเข้าร่วมรับฟัง และ ได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัด เวทีประชาคมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครอง ท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชาคม จัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้าน ให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรมการแลกเปลี่ยนภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

ถาม : ทางโครงการจะมีแนวทางในการขยายผลไป พื้นที่อื่นหรือไม่

ตอบ : ขณะนี้ ทางโครงการได้ดำเนินการใน 4 หมู่บ้านหลัก ซึ่งในส่วนของการขยายผล คาดว่าจะ ให้ทางสถาบันปิดทองหลังพระ และมูลนิธิรากแก้ว ไปขยายผลทั้งในส่วนองศาสตร์พระราชา และ แนวทางเลือก ขยายผลในโครงการนี้ โดยใช้งบ 2 ส่วน คือ งบสนับสนุนจากมูลนิธิปิดทองหลังพระ และ งบจากส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลของพื้นที่

ประเด็นแลกเปลี่ยน : ในพื้นที่ อบต.ดงมะหว้น เป็น พื้นที่ที่โดยส่วนใหญ่แล้วมักพบปัญหาในการเป็น พื้นที่ลําเลียงยา เสพติด ทั้งนี้ ผู้ค้าและผู้เสพ ยังพบได้ใน ปริมาณที่น้อย

การสรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายปิตรธรรม วุฒิมินตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลัง พระฯ

ให้ข้อคิดแก่คณะผู้เข้าอบรมทั้ง 62 คน โดยได้เปรียบเทียบให้เห็นถึงความสำคัญขององค์ความรู้ที่ผู้เข้าอบรมได้รับในระยะเวลา 2 วัน 1 คืน นั้นน้อยมาก หากเปรียบเทียบกับองค์ความรู้ในสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัววราชากรที่ 9 ได้ทำมาและได้เน้นย้ำถึงหลักคิดและแนวทางการพัฒนาตามศาสตร์พระราช

“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ” ในการใช้องค์ความรู้ 6 มิติ ได้แก่ มิติน้ำ มิติดิน มิติเกษตร มิติป่า มิติสิ่งแวดล้อม และมิติพลังงานทดแทน ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับภูมิสังคมในการแก้ปัญหา ของชุมชนเยาวชนและครอบครัว และได้เชื่อมโยง การอบรมแลกเปลี่ยนในครั้งนี้กับหลักทรงงาน ในหัวข้อ **“การระเบิดจากข้างใน ”** ในการนำสิ่งที่ได้เห็น ได้เรียนรู้ ได้ฟัง จากโครงการฯ ไปต่อยอดการพัฒนาในพื้นที่ สร้างโอกาสให้คนในชุมชนและอีกข้อคือ **“ขาดทุนคือกำไร ”** การที่ได้มาเรียนรู้แม้จะเสียเวลา แต่ได้สิ่งที่มีค่ากลับไป

ได้มอบการบ้านให้ผู้เข้ารับการอบรม 2 ข้อ คือ

1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาร่วมในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน

2) ให้เสนอโครงการแก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน /ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ในการเสนอโครงการ คือ โครงการต้องมาจาก ปัญหา และ ความต้องการของชุมชนซึ่งผ่านความเห็นชอบจากการประชุม มีส่วนร่วมของ อบท. โดยใช้งบประมาณของ อบท.เป็นหลัก ประชาชนมีส่วนร่วมในด้าน สละแรงงาน สถาบันปิดทองหลังพระฯ มีงบประมาณร่วมสมทบบางส่วน และสามารถดำเนินการแล้วเสร็จในงบประมาณของแต่ละปี ทั้งนี้ ไม่ใช่ทุก อบท. จะเข้ามาเข้าอบรมหลักสูตรที่ 2 เพราะจะมีคณะตรวจเยี่ยมลงไปติดตามในพื้นที่ ว่าหลังจากอบรมแล้ว อบท. แห่งใด มีความพร้อมตามโจทย์ที่ให้การบ้านไปหรือไม่ จากนั้นจึงจะแจ้งผลการคัดเลือกเข้าอบรมในหลักสูตรที่ 2

การสรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อ ท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็น กระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการอบรม

1. การบริหารจัดการน้ำของชุมชนอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านน้ำอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. การใช้ระบบกัลกน้ำ เพื่อนำน้ำไปใช้ในการเกษตร
3. อ่างพวง สันเขามี 2 แบบ เกิดจากการปรับให้เหมาะสมกับสภาพทางภูมิศาสตร์ เพื่อลดต้นทุนในการสร้างอ่างพวงสันเขาร่วมด้วย
4. การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม โดยการจัดการพื้นที่อย่างเหมาะสม แบ่งเป็น ป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย ที่ดอน และที่นา
5. การอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับป่า
6. แนวคิด 1 ไร่ 1 แสน ชุมชนสามารถนำไปปรับใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่และ การลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้
7. การคัดเมล็ดพันธุ์ต่อปีเพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์ที่ดีที่สุด
8. การใช้สารชีวภัณฑ์ ทดแทนการใช้สารเคมีในแปลงเกษตร
9. การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
10. การจัดทำบัญชีครัวเรือน พร้อมทั้งการลดรายจ่ายในครัวเรือน
12. การจัดตั้งกองทุนพัฒนาปศุสัตว์ ได้แก่ กองทุนพันธุ์สัตว์ กองทุนอาหาร กองทุนยา / วัคซีน และ กองทุนวัสดุอุปกรณ์
13. การตั้งทีมอาสาพัฒนาปศุสัตว์เพื่อช่วยดูแลงานด้านปศุสัตว์ในพื้นที่
14. การคัดเลือกสายพันธุ์สัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ความต้องการ และผู้เลี้ยง

15. การหาแหล่งน้ำและพื้นที่ ในการ สร้างอ่างพวง สันเขา
16. สร้างการมีส่วนร่วมของ คนในชุมชน เพื่อสร้าง ความเป็นเจ้าของร่วมกันของคนในชุมชน
17. การลดต้นทุนอาหารสัตว์ โดยใช้พืชทางเลือกใน พื้นที่ที่สามารถหาได้ง่าย
18. การปลูกพืชหลังนา และการปลูกพืชปรับภูมิ ทิศน์

แนวทางการไปปรับใช้ในพื้นที่

1. การปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อลดค่าใช้จ่ายใน ครัวเรือน โดยใช้แนวคิด 1 ไร่ 1 แสน เป็นพื้นฐาน ขององค์ความรู้
2. การเลี้ยงสัตว์แบบคัดเลือกพันธุ์สัตว์ และชนิดของ สายพันธุ์สัตว์ให้ตรงตามที่ต้องการ
3. การใช้อาสาสมัคร เป็นอาสาปศุสัตว์เคลื่อนที่ เพื่อลดอัตราการตายของสัตว์ในชุมชน
4. การเลี้ยงปศุสัตว์โดยใช้สูตรอาหารลดต้นทุน เพื่ อ ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสัตว์
5. การใช้สารชีวภัณฑ์ ลดการใช้สารเคมี เพื่อการ เพิ่มปริมาณของผลผลิต และลดต้นทุนในการ เพาะปลูก
6. การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อการแลกเปลี่ยน เรียนรู้กันเองภายในกลุ่ม และการต่อรองราคา ผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 1/48 อบต.ดงมหาวัน อ.เชียงรุ่ง จ.เชียงราย				
ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	90.74	9.26	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	57.41	40.74	1.85	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	64.81	35.19	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	70.37	27.78	1.85	-
วิทยากรมีความรู้	88.89	11.11	-	-
สถานที่อบรม	64.81	33.33	1.85	-
สถานที่พัก	42.59	51.85	5.56	-
อาหารและเครื่องดื่ม	61.11	38.89	-	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 54 คน จาก 62 คน